

Malignt melanom – operation vid hudcancer och lymfkörteldiagnostik

Inför behandling

Sunda levnadsvanor minskar risken för komplikationer efter operation. Avstår du alkohol och tobak inför operationen och t.o.m. 8 veckor efter operationen så minskar risken för infektioner, blödningar samt problem med hjärta, lungor och kärl. Observera att även kortare tid ger positiva effekter!

Näringsrik kost ger bättre sårhäkning och minskar därmed risken för infektion, samt att fysisk aktivitet underlättar återhämtningen efter operation.

Operation

Vid hudcancer som kallas för malignt melanom där tumören är över en viss tjocklek rekommenderas det att man gör en tilläggsoperation, detta gör man även om all cancer redan är borta efter den första operationen.

Tilläggsoperationen kallas för utvidgad excision och i samband med den operationen vill man ibland även utföra portvaktskörteldiagnostik. Det som avgör om båda kan utföras är beroende på ditt sammanlagda hälsotillstånd och syftet är att få mer information kring din sjukdom samt att förhindra att den kommer tillbaka.

Den utvidgade excisionen går till ungefär som den första operationen. Kirurgen tar bort ärrret med marginal åt alla håll för att förhindra att melanomet ska kunna växa tillbaka. Detta ingrepp går ibland att göra i lokalbedövning. Ibland behövs hudtransplantat för att täcka huddefekten.

Vi har många lymfkörtlar i kroppen. De är en del av vårt immunförsvar och fungerar som ett slags reningsverk/filter. Om ett malignt melanom sprider sig så tar det oftast vägen via de närmsta lymfkörtlarna. Genom att identifiera, plocka bort och analysera den första (den så kallade portvaktskörteln) som är den som tar hand om avfallet från området

med hudcancer så får man mer information om sjukdomen. Portvaktskörteln identifieras genom att man sprutar in ett radioaktivt ämne nära ärrret, detta ämne följer sedan lymfbanorna och kan spåras vid operationen. Portvaktskörteln sitter oftast i armhålan eller ljumsken. Man måste sövas när lymfkörteln plockas bort. Ibland kan man ha flera portvaktskörtlar.

Oftast får man gå hem samma dag som operationen görs.

Sår och förband

Efter operationen har du sår. Området där tumören satt sys ofta med stygn som ska tas bort efter 10–21 dagar. Området vid lymfkörteln sys med stygn som löser upp sig själva. Du får med dig mer information kring detta innan du går hem.

Ovanpå stygnen sitter tejp och därefter vattentäta förband. Det går att duscha försiktigt med förbanden men man ska avstå från bad.

- Byt inte förbanden utan de ska sitta kvar tills det är dags att ta bort eventuella stygn.
- Har du inga stygn som ska tas bort så tar du själv bort förbanden 7 - 10 dagar efter operationen.

Vi rekommenderar att du tejpar ärren med kirurgtejp under 6 månader för bästa kosmetiska resultat. Kirurgtejp finns att köpa på apoteket.

Smärta

Vid hemgång får du med dig värktabletter som du kan ta i början och bilkörning är inte tillåtet så länge du tar dessa. Vid fortsatt smärta räcker det vanligtvis med Paracetamol och eventuellt i kombination med Ibuprofen. Det är viktigt att du tar din smärtlindring så att du kan vara aktiv.

Aktivitet

Risken för blodpropp ökar efter operation därför är det viktigt att du är uppe och tar promenader, och är allmänt aktiv. Använd gärna stödstrumpor. Om din risk för att utveckla blodpropp bedöms vara hög kommer du få blodförtunnande sprutor att ta i 5–6 dagar.

Du får och ska använda armen/benet på den opererade sidan för att motverka stelhet och svullnad. Lyssna på din kropp och känn efter hur det känns vid ansträngning och anpassa aktiviteten till vad kroppen orkar med. Ibland kan det förekomma särskilda förhållningsregler som du behöver följa för sårhäkning.

Komplikationer

- Infektion - vid operationer finns risk att utveckla sårinfektion. Tecken på infektion är rodnad, smärta, svullnad och värme i

operationsområdet samt eventuellt feber. Vid hög feber <38,5 grader ta kontakt med kirurgimottagningen och vid jourtid vänd er till akutmottagningen, se kontaktuppgifter nedan.

- Vätskeansamling - ibland lägger sig sårvätska under huden. Det är ofarligt men om hela sårhålan spänns ut och orsakar obehag kan vätskan behöva tappas ut.
- Lymfödem – det är ovanligt då övriga lymfkörtlar lär sig att kompensera för den/de som har tagits bort, men om din arm eller ditt ben på den opererade sidan svullnar så kan det vara lymfödem. Högläge kan underlätta liksom sjukgymnastik.

Uppföljning

Den borttagna hudbiten och lymfkörteln skickas för undersökning med mikroskop. Det tar uppemot 5 veckor att få svar. När vi fått svaret blir du kontaktad.

Kontaktuppgifter

Kirurgimottagning Borås

Mån – fre kl. 07:30 – 09:00

Tfn 033 -616 10 55

1177 – tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se kan du få mer information om sjukdomar, undersökningar, behandlingar och läkemedel samt få råd om hälsa. Du kan även läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. www.1177.se

Information om handlingen

Handlingstyp: Patientinformation

Gäller för: Kirurg- och öronklinik

Innehållsansvar: Catharina Jonsborg, (catjo22), Sjuksköterska

Granskad av: Carl von Konow, (carvo1), Överläkare

Godkänd av: Eija Hägg, (eijha2), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9004-1272009212-188

Version: 1.0

Giltig från: 2025-11-05

Giltig till: 2027-11-05